

МАНИФЕСТ

НА ГРАЖДАНСКИ КОМИТЕТ „ДА СЪБУДИМ МИНЕРАЛНИТЕ БАНИ НА СОФИЯ“

ЧРЕЗ ИНИЦИАТИВАТА „ТЕРМАЛНО-НОРМАЛНО“

НАЧАЛОТО

Всичко започна така...

Ние сме група от млади архитекти, за които качествена среда на живот е мисия и професия и мечтаем София, освен образцова столица, да бъде и едно по-добро място за живот. За нас красотата, чистотата и редът са важни човешки потребности, които трябва да съхраняваме, развиваме, създаваме и пазим. Така стигнахме до участие в „Предизвикателство за социална промяна“, организирано от Фабрика за идеи през месец септември 2015г.

Банята в Овча купел по магичен начин ни призова. Бяхме шокирани и натъжени от настоящето ѝ. Разровихме се в историята ѝ, потърсихме данни за нея от различни места - снимки и разкази. Открихме още, че съвсем не сме единствените ѝ обожатели. Доста хора преди нас са се опитвали да привлекат вниманието върху нея, един от които е фотографът Здравко Йончев, заснел отвътре цялата ѝ драматична красота. С него беше първата ни от последвалите многобройни срещи с различни интересни личности, които споделяха нашето мнение и загриженост за минералните бани.

Сега, обръщайки се назад, сякаш някаква невидима сила ни водеше през цялото време и също като на едно истинско хоро, започнато от двама-трима, за нас се „хванаха“ и други ентусиасти, в резултат на което обединихме усилията си в гражданския комитет „Да събудим минералните бани на София“.

МИНАЛОТО

Близкото и по-далечното, което ни вдъхнови

Минералните води като историческа идентичност на София. От 6 000 години София съществува на картата на света и причината е безценното богатство от минерални води, което се разлива в недрата ѝ. Строителите на съвременна България добре са осъзнавали този естествен природен потенциал и затова още в далечната 1891г., почти веднага след Освобождението на България, те приемат *Закон за минералните води*, благодарение на който започва изграждането на минералните бани в София и в цялата страна.

Минералните води са основен източник на здраве и благополучие за тялото и душата. София е град на водата, на лековитата топла минерална вода. Името ѝ значи „мъдрост“, защото водата носи мъдрост...не звучи научно, но е истина. Минералната вода, както според науката, така и според метафизиката, пречиства тялото, носи облекчение от болките, успокоява нервната система и прави ума по-ясен. Римляните са били наясно с това и са ползвали термите за срещи на високо равнище, както и за прекарване на времето в размисли и разговори. Факт е, че едни от най-впечатляващите сгради на древния свят са именно термите. И така, до наши дни минералната вода се ползва за превенция на болести, за лечение и за рехабилитация. „Бъди жив и здрав“ казваме българите. Това е най-важното!

| *Да обобщим: Водата е Здраве и Живот!*

НАСТОЯЩЕТО

Това, което ни подтикна към действие

Най-емблематичните минерални извори и бани на София са неизползваеми. София има 42 минерални извора с 8 различни вида вода. Шокиращо е, че днес най-емблематичните минерални извори и бани на София са неизползваеми. Прекрасни сгради - паметници на културата са заключени, рушат се, изчезват лека по лека потънали в забравата. Не искаме повече това да продължава и трябва промяна! Нещата все още са поправими.

В София е имало 11 минерални бани, а към момента има само една единствена действаща баня – тази в Панчарево

Герб на София. Единствената следа, останала по отношение на този естествен природен ресурс, е гербът на София, който е изработен през 1900г. от художника Харалампи Тачев. Гербът включва изображения на четирите символа на града - търговията, църквата Света София, планината Витоша и лечебните минерални извори. За голямо наше съжаление, символът на минералната вода с годините става все по-неразпознаваем.

София липсва от картата на термалния туризъм. Нашият град е една от най-богатите на минерални водни ресурси локации в Европа, но категорично липсва от картата на термалния туризъм. Вместо това, градове с далеч по-малко ресурси заемат челните места като дестинации, а София дори не се упоменава. Столичани ходим на спа почивки в други градове и курорти, докато почти във всяка една част на града ни има свое собствено каптирано находище на минерална вода. А Централна баня сега е превърната в музей!? Мъдрият ни народ го е казал много добре: „Вода гази, жаден ходи.“ В тази връзка е време да се възползваме от добрите практики в редица европейски държави, в това число Унгария и Италия, където развитието на термалния туризъм и култура е национален приоритет.

„Термално-нормално“. Проблемът с минералните води е и проблем с идентичността на София и нейната древна история и съществуване. Това е проблема на забравата, на обезличаването на националните ценности и богатства. Нормално ли е всичко това, което описахме по-горе? Не е. Ето защо и нашата инициатива се нарича „Термално-нормално“, съдържайки в себе си сарказма към настоящата реалност, но и нашата решимост да върнем нещата в нормалния им вид.

БЪДЕЩЕТО

Това, което искаме да се случи

София е нашият град и ние искаме да се погрижим за него. Да, именно ние, граждани и жители на София, имаме нуждата и отговорността да създаваме добра среда за живот. Природата е щедра към нашия град. София е в основите на Витоша и е пълна с минерални извори...тук сме и хората, с културата си, архитектурата и уважението към природата. Ако сме мъдри, можем да превърнем София в най-доброто място за живот за всички нас.

Да съхраним старите сгради. Защо е толкова важно да съхраняваме старите сгради? А колко е важно? Толкова, колкото е важно да помниш името си, да имаш идентичност. Толкова, колкото да можеш да разпознаваш кое е истинско и ценно и кое е фалшиво и безлично. Ако ти вържат очите и те пуснат някъде в света, да можеш да разбереш къде си. Толкова, колкото на всяко растение са му нужни корените...

Да възвърнем идентичността на София като град на топлите минерални води. Да се започне с реставрация на сградите на минералните бани – внимателно и качествено, с уважение. След това, да се пусне отново минералната вода в баните за обществено ползване с предоставяне на форми и възможности за модерна рехабилитация и релакс. Не на последно място, да се изградят нови модерни термални центрове за водни процедури на подходящи за целта места с обширни зелени пространства около тях.

Да издигнем ресурсите от минерална вода в България в национален приоритет. Ние искаме да възкресим както тези изоставени обществени сгради, така и културата на термалната вода, която носи само здраве, спокойствие и блаженство на тези, които я познават.

НАШИЯТ ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

Какво ще направим, за да постигнем поставените цели

Събуждане на широк обществен интерес към минералните бани. Както споменахме, хората го започват няколко човека, но леко по леко прераства в голяма виеща се верига от хора, която с ентузиазма и енергията си привлича към себе си нови и нови. Каузата за минералните бани и води на София за нас е такова хоро - ние вече сме хванати здраво около идеята и ще се радваме тя да запали и привлече още повече съмишленици. Трябва ни осъзнаване, загриженост и подкрепа, за да опазим и възкресим тези национални богатства.

Организиране на поредица от инициативи в подкрепа на каузата. За да създадем условия за възстановяване на баните ни е нужна кампания за "събуждане" на гражданския интерес по темата за водата. Това ще стане чрез провеждане на целенасочени действия като различни тематични събития, информационна кампания, използване на вдъхновяващи артистични провокации.

Привличане на експерти и съмишленици. Да привличаме за каузата експерти и съмишленици, които да се включват дейно с познанията и опита си и да съдействат за изработка на градивни предложения и работещи нормативни документи. Така ще успеем да възстановим неработещата комуникационна система между отговорните за минералната вода институции и да създадем условия за развитието на сектор минерални води.

Провеждане на диалог с отговорните общински и държавни институции. Да стартираме диалог с общинските и държавни институции – уточняване на минали и настоящи отговорности, визията за бъдещето на минералните бани, а ако няма такава, наистина е крайно време да се създаде.

Насочване на първоначалните ни усилия към Банята в Овча купел. Много е важно да започнем от старите сгради. Те са вече в безпомощно състояние и са в голяма опасност. И затова избрахме да започнем от изключителната Баня в Овча купел, където спешно трябва да се вземат мерки по нейното спасяване. Построена е през 1933г. благодарение на обществени дарения на столичани, но от 30 години банята е заключена и се руши. Желанието ни е Баня Овча Купел да се превърне в обществен проект и образец на модерните възможности за рехабилитация и релакс, но и олицетворение на задружните усилия и колективния успех.

В дългосрочен план. Ще продължим напред и с другите бани в София, а защо не и в цялата страна! Ще настояваме минералните води да станат национален приоритет за България, да се намерят модерни подходи за тяхното най-ефективно използване.

КОИ СМЕ НИЕ

Ядрото на Комитета ни се състои от граждани с опит в различни области - архитекти, икономисти, терапевти, куратори, артисти, журналисти. **Настоящ състав:** Надежда Сучева, Мария Хинкова, Петко Георгиев, Галина Дзаннато, Антоанета Салфидж, Виргиния Захаријева, Лъчезар Африканов, Елена Радева, Михаил Димов, Златина Колева и Питър Маждик. **Вече имаме и много съмишленици**, част от които видни обществени личности, които ни подкрепят и вярват в нашата кауза. Искаме искрено да им благодарим за това, както и за ентузиазма и идеите, които споделят с нас. **Ще се радваме да намерим още поддръжници – будни и дейни граждани, загрижени за развитието и визията на нашата столица.** Посетете нашата страница във Фейсбук <https://www.facebook.com/termalnonormalno/>. Може да ни пишете на имейл termalno.normalno@gmail.com.